

REKENKAMERCOMMISSIE BUREN

Aan de Raad van de gemeente Buren

Datum 27 mei 2015

Onderwerp Rekenkameronderzoek kostendekkendheid
van de leges 2015 gemeente Buren

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over ons onderzoek naar de leges.

Wij hebben onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de leges voor het belastingjaar 2015. Wij hadden dit aangekondigd in ons Jaarplan 2015. In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal "In hoeverre zijn de legestarieven 2015 van de gemeente Buren kostendekkend?"

Bij de toetsing van de legesverordening gaat het er om dat het kostendekkendheidspercentage over de gehele verordening niet uitkomt boven 100%. Een hoger percentage is wettelijk niet toegestaan.

Uit ons onderzoek blijkt dat het kostendekkendheidspercentage over de gehele legesverordening uitkomt op 94%. Het percentage bevindt zich daarmee op de grens van wat wettelijk is toegestaan.

Onlosmakelijk verbonden aan het onderzoek naar de leges is dat duidelijk is op welke wijze invulling is gegeven aan de kostentoerekening en de registratie van de kostencomponenten. Dat betekent dat voor de kosten van een prestatie¹ (product of dienst) volstrekt helder moet zijn:

1. hoeveel tijd besteed wordt aan een prestatie;
2. wat het uurtarief is voor de prestatie die wordt geleverd;
3. welke materiële kosten gemaakt zijn voor de prestatie.

¹Resultaat van een actie. Actie of gedrag van een persoon al naar gelang zijn bekwaamheid om bij te dragen aan het behalen van organisatiedoelstellingen.

Bij de kosten van een prestatie kan onderscheid worden aangebracht tussen kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de prestatie en de indirect toegerekende kosten.

In de programmabegroting 2015 van de gemeente Buren is vermeld dat de gemeente in 2015 afgerond € 52,7 miljoen moet uitgeven voor de prestaties om de diverse taken uit te voeren op het daarbij afgesproken ambitieniveau.

De directe kosten voor een prestatie zijn direct aanwijsbaar. Anders is het voor de indirecte kosten. Deze kosten worden ook overhead genoemd. De indirecte kosten worden toegerekend door gebruik te maken van een omslagmethode.

Voor een helder inzicht in de kostprijs van een prestatie is het dus belangrijk dat de indirecte kosten op een goede wijze worden toegerekend. Er zullen altijd kosten zijn die niet direct toegerekend kunnen worden aan de prestaties van de gemeente. Dat betekent dat er dan goed is nagedacht over de wijze waarop deze kosten indirect worden toegerekend aan de diverse prestaties ("eindproducten"). Uiteindelijk heeft de gemaakte keuze ook invloed op de hoogte van de kosten van de prestatie en het tarief van de leges dat daarvan wordt afgeleid.

De accountant adviseert over de kwaliteit van de interne beheersing van de organisatie. De rekenkamercommissie adviseert daarentegen over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid en beheer van het gemeentebestuur. Het onderzoek leges geeft een goed inzicht in de prestatiebeheersing. Bij prestatiebeheersing gaat het om het interne beheersingssysteem. Met dit systeem moet eenvoudig kunnen worden nagegaan of de doelstellingen in de organisatie op een efficiënte manier kunnen worden behaald. Bij de leges gaat het dan om de vraag of de kostprijs van een prestatie goed kan worden vastgesteld.

Vorig jaar heeft de adviescommissie Depla het onderzoek afgerond naar de mogelijkheden om het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te vernieuwen. Deze commissie heeft geconstateerd dat er weinig inzicht is in de indirecte kosten, dat kostentoerekening naar producten niet helder is en dat hierover met enige regelmaat discussie is.

Op grond van de informatie die wij als rekenkamercommissie krijgen toegezonden vanuit de organisatie stellen wij vast dat dit in de gemeente Buren ook geldt. Voor ons is dat reden om u te adviseren om de kostentoerekening van de indirecte kosten als instrument volledig te heroverwegen. Dit met als doel dat een goede kostprijs van de geleverde prestaties wordt vastgesteld. Vanzelfsprekend moeten hierbij de adviezen van de commissie Depla worden betrokken. Wij komen hier op terug bij onze aanbevelingen.

Wij hebben met dit onderzoek een antwoord gekregen op onze onderzoeksvraag en tevens inzicht gekregen in de wijze waarop in 2015 de heffing van de leges is ingericht. Met die kennis doen wij uw raad aanbevelingen richting de begroting 2016 voor een betere, zuiverder onderbouwing van de kosten die ten grondslag dienen te liggen aan de diverse leges-tarieven.

Wij zijn bij ons onderzoek ondersteund door het bureau de ANG-connectie.

Wij danken de betrokken medewerkers voor hun bijdrage aan dit onderzoek.

Hieronder treft u onze aanbevelingen.

AANBEVELINGEN

Aan de Raad

Maak concrete afspraken met het college van B. en W. over de verdere inbedding van het legesproces in de organisatie en in de bestaande planning en control cycli

Het is gewenst dat **structureel** aandacht wordt besteed aan een belangrijke inkomstenbron van de gemeente Buren, te weten: de leges.

Een ieder dient zich ervan bewust te zijn dat het uitgevoerde kostendekkendheidsonderzoek slechts een startpunt is. Vanaf dit moment is het heel belangrijk dat gedurende het jaar wordt gemonitord of en in hoeverre de producten/diensten kostendekkend zijn én of de variabele kengetallen van prestaties, tijdsbesteding, kosten etc. dienen te worden bijgesteld. Met name dient ook aandacht te worden besteed aan de verdere validatie van de kengetallen uit het ODR werkprogramma.

Aan Burgemeester en Wethouders

1. Verbeter het inzicht in de kostendekkendheid van de leges

Start met een heroverweging van de kostentoerekening van de indirecte kosten als instrument ("tool of management"). Dit met als doel dat een goede kostprijs van de geleverde prestaties wordt vastgesteld. Vanzelfsprekend moeten hierbij de adviezen van de commissie Depla worden betrokken.

Jaarlijks dient de kostendekkendheid van de leges op een zo goed mogelijke wijze te worden bepaald. Dit geldt voor de nieuw op te stellen begroting en de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. Het is niet wenselijk, noch in de lijn met de wet en regelgeving, een vorm van indexering te hanteren bij de bepaling van de legestarieven voor het volgende jaar.

Met het kostendekkendheidsformat kan de financiële vertaling naar de onderbouwing van de tarieven van de leges worden gemaakt. Vervolgens is het belangrijk hieraan in de begroting in de paragraaf lokale heffingen aandacht te besteden. Hiermee wordt de transparantie van de legesheffing in de gemeente Buren positief beïnvloed.

Het verdient aandacht om in de begroting (meer) ruimte te maken voor de onderbouwing van de uurtarieven en de verdiscontering c.q. verdeling van de overhead. Deze verbetering leidt tot meer transparantie bij de totstandkoming van de tarieven.

2. Wijs voor de leges en rechten 1 projectleider aan

Gelet op het integrale proceskarakter is het wenselijk één persoon als 'projectleider' aan te wijzen inzake het proces kostendekkendheid leges. Mogelijk kan deze persoon hierbij gelijk de overige rechten waarvoor de maximale kostendekkendheid geldt meenemen.

Uiteraard zijn wij bereid een en ander nader toe te lichten en zien uw besluit met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
De Rekenkamercommissie Buren,
H.J.F.L. Meeuwsen MBA AC, voorzitter
Drs. J.H. Hollebrandse – Kemp
Drs. P.J.J. Bremmer
W. van Beem, ambtelijk secretaris

GEMEENTE BUREN	
reg.nr.	
d.d.	16 JUN 2015
afd.	
kopie	

Rekenkamercommissie Buren
De Wetering 1
4021 VZ MAURIK

uw brief van: 27 mei 2015
uw kenmerk:
ons kenmerk: UIT/1527254/Z15-37182
behandeld door: R. van der Starre
bijlage(n):
onderwerp: Reactie op de aanbestedingsbrief van de
rekenkamercommissie aangaande het
onderzoek kostendekkendheid leges 2015

Maurik, 12 juni 2015

verzonden: 16 JUNI 2015

Geachte heer/mevrouw,

Graag maken wij hiermee gebruik van de door u geboden mogelijkheid om te reageren in het kader van bestuurlijke hoor en wederhoor op uw aanbestedingsbrief aan de raad.

Algemene opmerking

In uw rapportage lezen wij onvoldoende dat de huidige kostendekkendheid wettelijk gezien – over de hele lijn – is toegestaan. Hoewel een kostendekkendheid van 94% tegen de wettelijk grens van 100% aanzit, zit de gemeente Buren hiermee nog steeds onder deze grens. Op enkele punten is wellicht een betere kostendekkendheid te behalen.

Aanbevelingen

De aanbevelingen in uw aanbestedingsbrief zijn opgedeeld in aanbevelingen aan de raad en aan het college van burgemeester en wethouders. Dit is een bestuurlijke reactie en wij richten ons dan ook op de aanbevelingen aan het college.

1. Verbeter het inzicht in de kostendekkendheid van de leges

Dit is een nuttige aanbeveling, die door de organisatie gedeeld wordt. Door deze werkwijze ontstaat er in onze ogen inderdaad meer inzicht. In de toekomst zal meer aandacht zijn voor de kostentoerekening van de indirecte kosten, de opbouw van de uurtarieven en de financiële vertaling naar de begroting.

Ten aanzien van het hanteren van enige vorm van Indexering willen wij benadrukken dat we dit op het gebied van de tariefbepaling, niet doen. Ieder jaar opnieuw vindt er een berekening van de uurtarieven plaats door de financiële afdeling. De betreffende vakafdeling beoordeelt of de gehanteerde uitgangspunten (zoals aantallen en tijdsbesteding) nog actueel zijn.

Bij een ongewijzigde tijdsbesteding per prestatie en een juist geraamde schalling van het aantal, wijzigt het tarief van die leges alleen door actualisering van het uurtarief. Indien u hiermee bedoelt dat er sprake is van indexering, verzoeken wij u dit nader toe te lichten. Dit voorkomt namelijk enige, onbedoelde beeldvorming van indexering op een breder vlak.

2. Wijs voor de leges en rechten één projectleider aan

Wij staan achter het idee van één projectleider, voor het gehele project van kostendekkendheid van de leges. Bij de totstandkoming van de verordening leges zijn namelijk veel verschillende partijen betrokken. Op een later tijdstip wordt bekeken op welke wijze hier invulling aan gegeven kan worden.

Uw aanbeveling dat deze persoon mogelijk gelijk de overige rechten op maximale kostendekkendheid kan toetsen, is vanwege de achtergrond van toetsing (in het algemeen), wellicht haalbaar. Een projectleider zal echter door de betreffende vakafdelingen gevoed moeten worden en dient zelf voldoende inzicht te hebben in de systematiek.

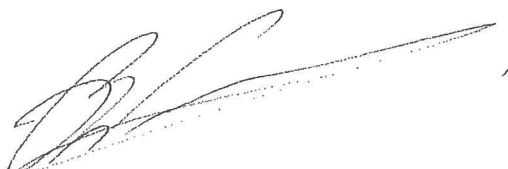
Overige rechten die op kostendekkendheid getoetst kunnen worden, zijn de rioolheffing en de lijkbezorgingsrechten. Afvalstoffenheffing gebeurt door de AVRI. Wij verzoeken u vriendelijk om in uw aanbevelingsbrief te vermelden welke overige rechten u bedoelt.

Tot slot willen wij aangeven dat het wellicht een interessant idee is om dit onderzoek over enkele jaren nogmaals te doen, om na te gaan welke aanbevelingen ten aanzien van kostendekkendheid, intergemeentelijke afstemming en het vertalen van opgedane ervaringen naar verbeteringen inmiddels gerealiseerd zijn.

Met vriendelijke groet,

5/8

J.A. de Boer MSc
burgemeester

mr. R.P. van der Starre
gemeentesecretaris

Rekenkamercommissie Buren

Aan De Raad van de gemeente Buren

Datum 31 juli 2015

Onderwerp Nawoord onderzoek kostendekkendheid van de leges 2015
Gemeente Buren

Geachte leden van de Raad,

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft in zijn brief van 12 juni 2015 gereageerd op onze aanbiedingsbrief die gaat over ons onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges 2015 van de gemeente Buren.

Wij stellen met tevredenheid vast dat het college van Burgemeester en Wethouders de analyse en de conclusies van ons onderzoek onderschrijft. Op de gemaakte opmerkingen willen wij reageren als volgt.

Algemene opmerking

Ons onderzoek heeft uitgewezen dat de kostendekkendheid van de leges in 2015 over de gehele legesverordening 94 procent is. Een positief resultaat, omdat dit percentage ligt onder de kritische grens van 100 procent.

Aanbeveling 1

Wij juichen het toe dat het college van Burgemeester en Wethouders het inzicht in de kostendekkendheid van de leges gaat verbeteren. Immers, het is ook heel belangrijk dat bij de samenstelling van de programmabegroting ieder jaar opnieuw een gedegen berekening wordt gemaakt van de onderbouwing van de leges.

In beginsel kan er geen sprake zijn van indexering. Indexering is geen goede basis voor een goed onderbouwde kostendekkendheid. Wat overigens erg verwarrend is dat op pagina 69 van de programmabegroting 2015 het volgende is geschreven bij punt 3.7 leges.

“In de regel worden de leges jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd.”

Als er zorgvuldig wordt gewerkt aan de onderbouwing van de leges begrijpen wij niet dat dit zo wordt geschreven in de programmabegroting.

Aanbeveling 2

Het idee om met 1 projectleider te gaan werken voor de leges wordt omarmd door het college van Burgemeester en Wethouders. Deze functionaris kan er dan op toezien dat er wordt gewerkt in overeenstemming met de wettelijke eisen die gesteld worden aan die verordeningen op basis waarvan de gemeente leges heft. Het gaat dan om de rioolheffing, de lijkbezorgingsrechten, de Afvalstoffenheffing en indien van toepassing de reinigingsrechten. De gemeente is voor deze heffingen verantwoordelijk, ook al wordt een heffingsverordening met leges door derden uitgevoerd. Hierbij verwijzen wij u naar de gemeentewet, artikel 229b.

De rekenkamercommissie onderzoekt vaak - na enige jaren dat een onderzoek is gedaan - in hoeverre de aanbevelingen zijn uitgevoerd. Wij verstrekken u met dit onderzoek een kostendekkendheidsformat waarmee u heel zorgvuldig de leges op kostendekkendheid kunt toetsen. Wellicht ligt het bij dit onderwerp meer voor de hand als u via een interne controle of een doelmatigheidsonderzoek laat vaststellen of de leges juist zijn vastgesteld.

Wij zullen in ieder geval afwegen of we op termijn met een evaluatieonderzoek dit onderzoek herhalen. Uiteindelijk gaat het er om dat er jaarlijks goed inzicht wordt gegeven of de leges goed zijn onderbouwd.

Met vriendelijke groet,

De Rekenkamercommissie Buren.
H.J.F.L. Meeuwsen, MBA AC, voorzitter
Namens deze

W. van Beem, ambtelijk secretaris